

TOELICHTING

Samenwerkingsafspraken Onderinstroom speciale voorzieningen

Versie: september 2025

Inleiding

Met de introductie van de functie van procesadviseur in september 2022 is er in de regio onduidelijkheid ontstaan. Er leven veel vragen over aanspreekpunt en over soepele doorstroom voor kinderen die gespecialiseerde voorschoolse voorzieningen zoals PSW of Kentalis bezoeken (verder: voorschoolse voorziening) en die toe zijn aan onderwijs. Het gaat hier vaak om jonge kinderen met een forse zorgbehoefte en een stevige (onderwijs)ondersteuningsbehoefte. Een coördinerende rol voor de procesadviseur ligt voor de hand. We labelen dat even als de 'Draaideur' functie. Maar dan.... Wat mag je van de procesadviseur verwachten? En wat verwacht het SWV van de andere partijen? Hoe moeten de rollen, taken en verantwoordelijkheden er nu uit zien voor deze groep kinderen?

Doel van deze notitie en het bijbehorende stappenschema Samenwerkingsafspraken is te komen tot heldere werkafspraken voor kinderen die *nog geen basisschool* bezoeken en waarvan door de voorschoolse voorziening wordt ingeschat dat regulier basisonderwijs ook niet haalbaar is.

In schooljaar 2024-2025 zijn de werkafspraken geëvalueerd en is deze notitie op onderdelen aangepast.

Vooraf

1. De Rijksoverheid heeft het zo geregeld dat een SWV Passend Onderwijs PO alleen een toelaatbaarheidsverklaring (tlv) kan afgeven voor een speciale school voor basisonderwijs (sbo) of een school voor speciaal onderwijs (so) – cluster 3 of 4.¹
2. Het proces moet onnodige bureaucratie voorkomen terwijl we tegelijkertijd wel toetsen of regulier basisonderwijs passend is of te maken is, conform het maatschappelijke streven naar inclusief onderwijs.
3. Ouders hebben het recht om aan te melden bij de school van hun keuze. Dat kan een basisschool zijn, maar ook een sbo of so. Dan geldt de zorgplicht. In geval van sbo/so heeft die school de plicht te onderzoeken of het kind de ondersteuning die de school biedt echt nodig heeft.

¹ Toelichting clusters: Het SO is bestemd voor kinderen voor wie vaststaat dat overwegend een orthopedagogische en orthodidactische benadering aangewezen is. Het SO bestaat uit vier clusters:

Cluster 1: onderwijs aan visueel gehandicapte kinderen

Cluster 2: onderwijs aan dove kinderen, slechthorende kinderen en kinderen met ernstige spraakmoeilijkheden (bijv. een taalontwikkelingsstoornis - TOS)

Cluster 3: onderwijs aan langdurig zieke kinderen met een lichamelijke handicap (LZK), lichamenlijk gehandicapte kinderen (Mytyl) en zeer moeilijk lerende kinderen (ZML) dan wel meervoudig gehandicapte kinderen met een van deze handicaps (EMB)

Cluster 4: onderwijs aan langdurig zieke kinderen anders dan met een lichamelijke handicap, zeer moeilijk opvoedbare kinderen en kinderen in scholen verbonden aan pedologische instituten.

Cluster 3 en 4 vallen onder de samenwerkingsverbanden passend onderwijs. Cluster 1 en 2 zijn landelijk georganiseerd en kennen een eigen route.

Met de onderstaande werkwijze proberen we het zoekproces zo soepel mogelijk te laten verlopen. We ondersteunen via deze samenwerking de ouders bij de keuze voor een passende school. Als dat helder is volgt aanmelding bij de school van voorkeur. We voorkómen dat ouders bij veel scholen moeten gaan shoppen. Of dat er een tlv is, maar een school aangeeft niet toe te laten.

Stappenschema

In het Stappenschema Samenwerkingsafspraken staan de belangrijkste stappen. In de kolommen op dat schema staan de partijen die een rol hebben. Hieronder een nadere toelichting op wat er gebeurt in die stappen en door wie. Dit is niet uitputtend. Hier vindt u een toelichting op die zaken die in het werkveld tot vragen hebben geleid/leiden.

<i>Stap 0 Voorschoolse voorziening (VV)</i>	
<i>Regie: VV</i>	
De VV stelt een ontwikkelplan op, volgt de ontwikkeling van het kind en stemt af met ouders. Als regulier basisonderwijs voor de hand ligt, melden ouders aan bij de basisschool van hun keuze. Daar start het gewone proces: zorgplicht, onderzoeksplicht. Zo nodig schakelt de basisschool de eigen ondersteuning/schoolbegeleider in. Basisschool, ouders en VV volgen de route Onderinstroom (toevoegen link) . Vanuit de behandelrelatie kan de VV (met toestemming van ouders) relevante informatie delen met de basisschool	Beslismoment: regulier basisonderwijs haalbaar? Nee – door naar fase 1
<i>Stap 1 Perspectiefbespreking / VV en procesadviseur SWV (PA)</i>	
<i>Regie: VV</i>	
Ca. 1 jaar voor een kind (waarschijnlijk) uitstroomt uit de VV start het overleg van de VV met de PA over het preadvies. Er wordt geen dossier gedeeld. De bespreking kan anoniem. Voor prognoses is het voldoende te werken met een voorletter of initialen en om te weten wanneer het kind 4 (of 5 jaar) wordt. Startpunt is het beeld dat de VV heeft van het kind en de gesprekken die de VV heeft met ouders. VV informeert PA over zienswijze van ouders, bijvoorbeeld als zij regulier onderwijs willen. Samen bepalen we of het uitstroomprofiel/ perspectief al helder is en anders wat nodig is om dit helder te krijgen. VV en PA spreken af of een gesprek met ouders nodig is om de procedure toe te lichten of om op te halen wat hun zienswijze is. PA heeft een globaal beeld van aantal leerlingen, het uitstroommoment en het uitstroomperspectief. SBO en SO scholen kunnen de PA vragen om een (anonieme) prognose als daar behoefte aan is als dat relevant is ivm de schoolorganisatie/planning.	Toets: woonplaats? Is dit het juiste SWV Bepalen pre-advies
<i>Stap 2 Vooraanmelding / VV – ouders – PA</i>	

<i>Regie rondom schoolplaatsing: PA</i>	
3 tot 6 maanden voor uitstroom gaan we de mogelijke SBO/SO school betrekken. Richtinggevend: 3 maanden als het 'helder' is, 6 of zelfs 9 maanden als er twijfel is. VV heeft het preadvies met ouders besproken. VV haalt toestemming op om het SWV (en de scholen van het SWV) te betrekken. Na toestemming wordt het dossier gedeeld met de PA van het SWV. Adres/woonplaats van de leerling moet nu bekend zijn bij het SWV (thuisnabij); contactgegevens van de groepsbegeleider worden gedeeld. De PA neemt het dossier door (ontwikkelplan, onderzoeksverslag) en controleert of het preadvies blijft staan. Is er twijfel of regulier toch kan met de nodige ondersteuning/zorg, dan consulteert de PA het OT om te bekijken welke basisschool meegenomen kan worden in het traject.	Mate van ondersteuningsbehoefte bepalen
<i>Stap 3 Matching / vv-ouders, PA, SBO/SO</i> <i>Regie verschuift van PA naar SBO/SO (zorgplicht)</i>	
De PA schakelt – afhankelijk van het dossier - met de meest thuisnabije school voor SBO of SO. Bij twijfel kan de vraag aan meerdere scholen tegelijk voorgelegd worden. De PA deelt het dossier dat ze van de VV hebben ontvangen met de contactpersoon van die school of scholen en geeft aan wat het preadvies is. Daarbij spreken PA en betrokken school/scholen af wanneer er terugkoppeling naar PA plaats zal vinden. De school beoordeelt of ze het eens zijn, gaat observeren bij de VV en koppelt het besluit (CvB) terug. Eens? Oriëntatie door ouders op de school. De school heeft minstens een gesprek met ouders rondom zienswijze tlv en om andere benodigde info op te halen. De verantwoordelijkheid komt bij de ontvangende school te liggen. Na akkoord van ouders vraagt de ontvangende SBO/SO school de tlv aan bij het SWV. Niet eens? Overleg over alternatief binnen of buiten de regio van het SWV. Verantwoordelijkheid voor het zoeken van een passende plek blijft bij het SWV liggen. Deze stappen herhalen zich tot er een match is waar alle betrokkenen (inclusief ouders) zich in kunnen vinden.	Passende gespecialiseerde onderwijsplek vinden a) Thuisnabij b) Bij specifieke problematiek wat verder weg
<i>Stap 4 Voorbereiden op overstap</i> <i>Regie: VV-ouders, SBO/SO</i>	
De PA zorgt voor de beoordeling/afgifte van de tlv. Zo nodig aanvragen leerlingenvervoer (ouders). Zo nodig aanvragen OSK (ouders) In overleg bekijkt men het moment van overstappen	Zorgen voor een soepele overstap

VV zorgt voor nazorg	
----------------------	--

NB: de ontwikkeling van jonge kinderen kan grillig verlopen. Dat vraagt om maatwerk. Soms duurt een fase wat langer, dan weer is het nodig een fase over te slaan. Een VV hoeft niet te wachten tot de volgende perspectiefbespreking, maar kan eerder contact opnemen met de PA als de ontwikkeling van een kind daar aanleiding toe geeft.

Voor de betrokken professionals is van dit werkproces een visuele weergave gemaakt, het stappenschema Samenwerkingsafspraken, met daarin de essentie van iedere stap.

Wanneer regulier basisonderwijs verkent wordt, volgt men de Route Onderinstroom.